



Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Open brief over jeugdzorg en GGZ aan onze inwoners,

Het is een ongebruikelijke stap voor gemeenten om via een open brief in een dagblad onze zorgen met onze inwoners te delen. Door de huidige ontwikkelingen rond de jeugdzorg en GGZ voelen wij ons echter genoodzaakt dit toch te doen.

In 2015 namen gemeenten taken op het gebied van werk, zorg en jeugd van het Rijk over. Dat deden wij omdat wij deze taken beter en overzichtelijker wilden regelen. Wij kunnen beter maatwerk leveren dan het Rijk. Tegelijkertijd moesten we deze taken uitvoeren met een veel kleiner budget dan voorheen. De crisistijd, waarin ook door gemeenten fors moest worden bezuinigd, maakte de uitvoering van deze nieuwe taken niet makkelijker. In de afgelopen jaren zijn door gemeenten meer jongeren bereikt dan vooraf was voorspeld. Dat leidde tot extra uitgaven en, bij gebrek aan financiële compensatie, tot grote tekorten bij gemeenten.

Al jaren zijn we met het kabinet in gesprek over de tekorten in de jeugdzorg en de zorg voor mensen met psychische kwetsbaarheid. Diverse onderzoeken, die zijn uitgevoerd in opdracht van het Rijk en de gemeenten, tonen aan dat de omvang van de zorg sterk toeneemt. Naast de toename van 12,1 procent van jongeren die jeugdzorg nodig hebben, is ook meer zorg nodig voor mensen met psychische problemen en verward gedrag. Zij belanden na hun ontslag uit de kliniek of forensische instelling vaak rechtstreeks in de maatschappelijke opvang.

De problemen in het sociaal domein worden door gemeenten in het gehele land gevoeld. Het gaat ook niet alleen om grote of alleen om kleine gemeenten. De forse tekorten hebben bij veel gemeentelijke bestuurders en ambtenaren tot onbegrip, frustratie en zelfs woede geleid. Kabinet en parlement lijken deze forse en complexe taken bij gemeenten neer te leggen zonder verantwoordelijkheid voor de uitvoeringsvraagstukken te nemen.

Van gemeenten kan niet worden verwacht dat zij noodzakelijke extra kosten zelf opvangen. Gemeentebegrotingen moeten, in tegenstelling tot de Rijksbegroting, nu eenmaal sluitend zijn. Als er geen compensatie komt moeten gemeenten bezuinigen. Dat heeft ongewenste gevolgen. Denk aan wachtlijsten in de jeugdzorg, overlast in wijken, het uitstellen van onderhoud, verhoging van de OZB, bezuinigingen op cultuur en sluiting van bibliotheken, sportcomplexen of andere voorzieningen.

Natuurlijk kijken wij als gemeenten ook kritisch naar onszelf. Ook wij zullen extra maatregelen moeten nemen. Daarbij leren wij van elkaars ervaringen, kunnen wij gebruik maken van de door de VNG onlangs ingestelde visitatiecommissie die gemeenten adviseert en maken we werk van het terugdringen van administratieve lasten.

Met de meeste mensen in ons land gaat het gelukkig goed. Toch zijn er ook inwoners die minder makkelijk hun weg vinden. De Nederlandse gemeenten zetten graag een stapje extra voor de inwoners die het nodig hebben: in dit geval de jongeren en psychisch kwetsbare mensen. De gemeente komt voor hun belangen op. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gemeente hen kan helpen als zij hulp nodig hebben.

Als het kabinet niet bereid is om gemeenten voldoende tegemoet te komen, is het de vraag of wij onze inwoners kunnen geven waar zij recht op hebben. In uw belang moeten wij dan serieus overwegen of wij de gedecentraliseerde taken weer bij het Rijk terugleggen. Dat zullen we nooit zomaar doen, we willen onze jeugd niet in de steek laten.

Maar de huidige maatschappelijke opgaven vragen om een gezamenlijke aanpak, van één overheid. Als Nederlandse gemeenten roepen wij het kabinet dan ook op de mensen die wat extra hulp nodig hebben niet in de kou te laten staan. Wij vragen het kabinet de handschoen op te pakken en ons voldoende middelen te geven om onze inwoners te helpen.

Namens de Vereniging van Nederlandse Gemeenten,

Jan van Zanen
Voorzitter VNG

Hubert Bruls
Vicevoorzitter VNG